

Aan de slag met de Omgevingswet

Inwerkprogramma gemeenteraad Heerhugowaard

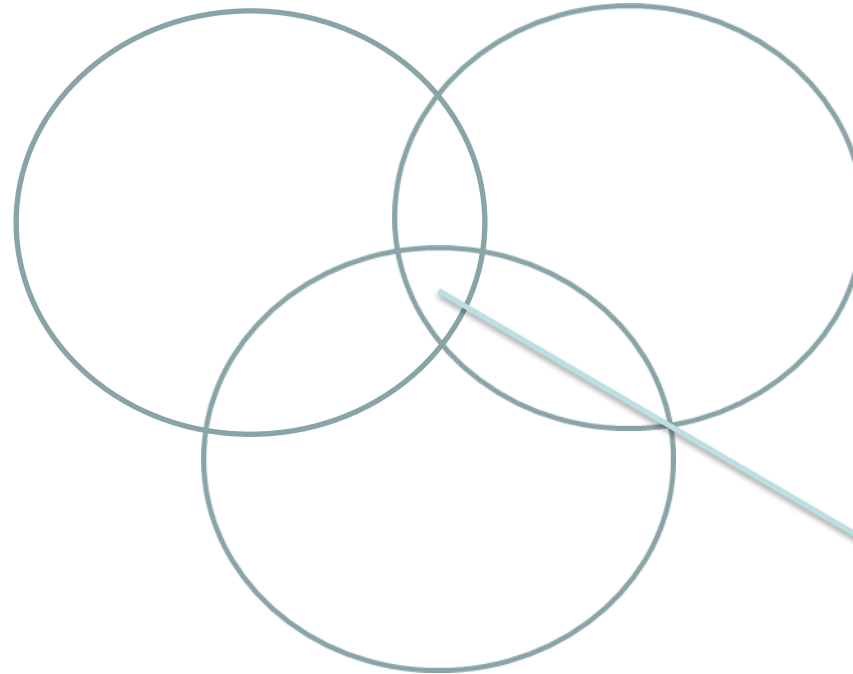
Pascale Georgopoulou
Adviseur VNG Programma Invoering Omgevingswet

- **De omgevingswet in vogelvlucht**
- **Stand van zaken Heerhugowaard**
- **Handreikingen voor de raad**

Rollen

Kaderstellend

Controlerend

Raadslid

Volksvertegenwoordigend

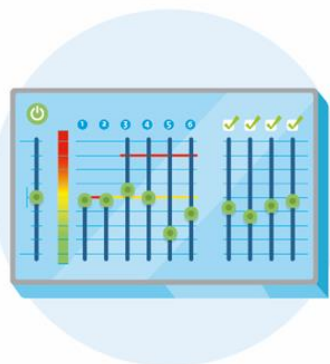
Wat moet er veranderen?

1 Inzichtelijk omgevingsrecht

2 Leefomgeving centraal

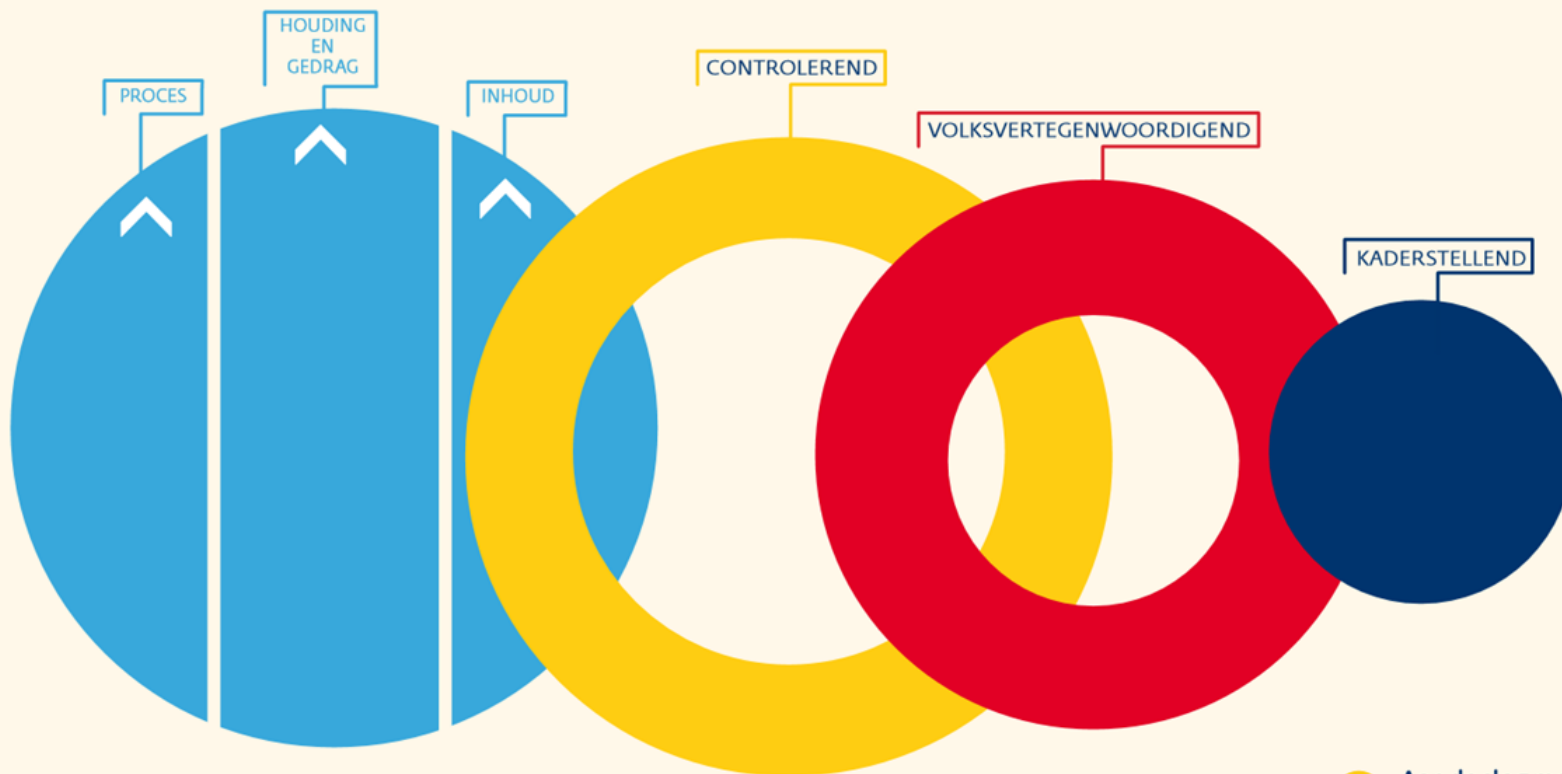

3 Ruimte voor maatwerk

4 Sneller en beter

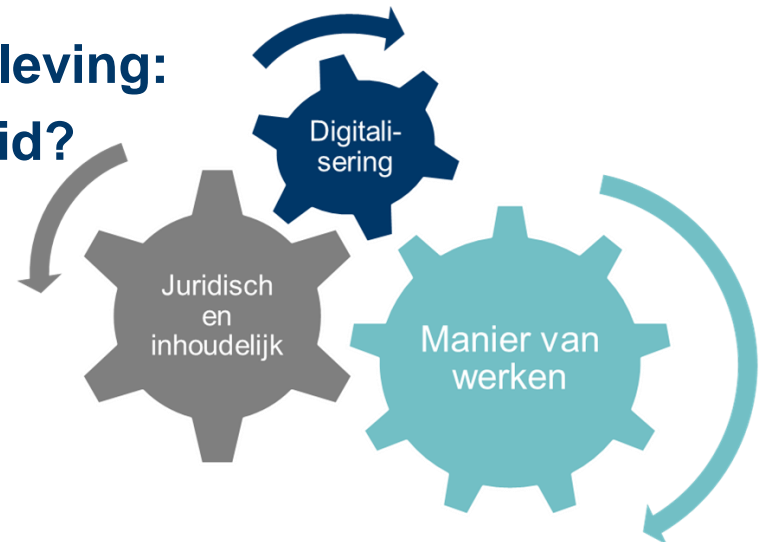
Omgevingswet

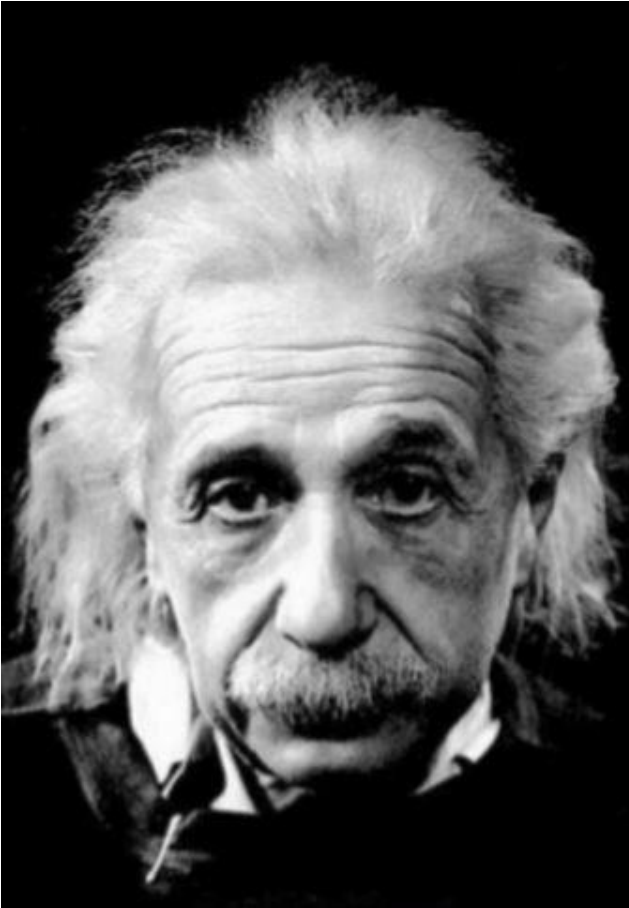

Essentie van de Omgevingswet

**Ruimte voor initiatieven uit de samenleving;
Met behoud van verantwoordelijkheid voor omgevingskwaliteit
bij de overheid.**

**Omgevingswet gaat
over relatie tussen overheid en samenleving:
hoeveel ruimte wil je geven als overheid?**

Definitie van waanzin:
steeds hetzelfde
blijven doen en dan
een ander resultaat
verwachten.

Albert Einstein

De wet, de raad, het college.

Gremia:	Van:	Naar:
Raad	Controleren, kaderen, vertegenwoordigen, dichtgetimmerde coalitieakkoorden	Loslaten, vertrouwen geven, visie vormen, verbinden, antenne-functie, sturen op hoofdlijnen, bevorderen participatie, globale coalitieakkoorden opstellen.
College	Verantwoorden, uitvoeren	Richting geven, antenne-functie, allianties, initiatieven stimuleren
Samenleving	Inspreken, stemmen, feedback geven	Co-creëren, ideeën genereren, initiëren
Management	Aansturen, beoordelen	Leren, coachen, faciliteren, verbinden, werken van buiten naar binnen, innoveren
Ambtenaren	Onderzoeken, praten over, oplossen	Leren praten met, antenne-functie, werken van buiten naar binnen, mogelijk maken, verbinden strategisch denken en handelen

De instrumenten van de wet

1 Omgevingsvisie

Strategische en integrale langetermijnvisie op de fysieke leefomgeving. Verplicht voor rijk, provincie en gemeente.

2 Programma's

Programma's maken de doelen van de omgevingsvisie concreet. Indien nodig met een programmatische aanpak.

3 Decentrale regels

Elk bestuursorgaan heeft een gebiedsdekkende regeling met alle regels voor de fysieke leefomgeving.

4 Algemene rijksregels

Algemene rijksregels voor activiteiten beschermen de leefomgeving. Initiatiefnemers weten hierdoor vooraf wat de mogelijkheden zijn en hoeven geen vergunning aan te vragen.

5 Omgevingsvergunning

Een omgevingsvergunning is alleen nodig als de algemene rijksregels niet volstaan. Deze kan worden aangevraagd bij één loket.

6 Projectbesluit

Een projectbesluit is nodig voor ingrijpende en ingewikkelde projecten waarbij een publiek belang speelt.

De gemeenteraad

- Omgevingsvisie en Omgevingsplan zijn verplicht.
- Programmatische aanpak voor een programma is bevoegdheid *gemeenteraad*.
- Inpassing Omgevingsvergunning (na 5 jaar) in Omgevingsplan is verplicht.
- Welstandsbeleid (indien regels Omgevingsplan uitleg behoeven).
- Aanwijzen commissie Rijksmonumenten (en welstand).
- De *gemeenteraad* monitort het participatieproces.
- De *gemeenteraad* monitort de programma's en omgevingswaarden.

Het college van B&W

- Programma's zijn een *college* bevoegdheid.
- Omgevingsvergunning verlenen is een *college* bevoegdheid.
- Maatwerk kan via beschikking en is een *college* bevoegdheid.
- Adviezen (met instemming) zijn de bevoegdheid van het *college*.
- Delen van Omgevingsplan vaststellen, kan worden gedelegeerd aan *college*.
- Voorbereidingsbesluit (1,5 jr) kan gedelegeerd worden aan *college*.
- Het *college* stelt beleidsregels naast het Omgevingsplan vast.

Veranderingen

- **Van controle naar vertrouwen.**
- **Meer de rol van de volksvertegenwoordiger; van raadzaal naar samenleving.**
- **Van Nee, tenzij naar Ja, mits.**
- **Van norm naar afwegingsruimte.**
- **Uitnodigingsplanologie, “zaken laten ontstaan”.**
- **Geen bedenkingen meer, alleen advies bevoegdheid.**

Participatie

Er staat niet zoveel over participatie in de wet

- Artikel 2.1: rekening houden met de “rechtstreeks betrokken belangen”.
- Hoofdstuk 16 Procedures: “regels stellen voor participatie van en overleg met derden”.

In de Memorie van Toelichting wel

- Paradigmawisseling: ruimte voor initiatieven
- Vertrouwen: van overheid in de burger en vice versa
- Participatie en actieve betrokkenheid van burgers bij projecten, bij voorkeur in een vroegtijdig stadium
- Hoe & wanneer = maatwerk

Leestip: Inspiratiegids Participatie!

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Draagvlak-beren

- **Mensen denken alleen maar vanuit hun eigen belang. Namens wie spreken ze eigenlijk?**
- **Straks rent er alsnog iemand naar de politiek om z'n zin te krijgen.**
- **De voor- en tegenstanders worden het nooit eens.**
- **De ene mening weegt zwaarder dan de andere mening.**
- **Draagvlak is moeilijk te meten.**
- **Het zijn alleen de usual suspects die meedoen.**
- **Deze groep is niet representatief.**

Ongelijkheid-beren

- **Hier kan het wel, maar daar niet.**
- **Dat is niet uit te leggen. Het lijkt op willekeur.**
- **Als we daaraan beginnen, is het einde zoek.**
- **Niet iedereen beschikt over dezelfde uitgangspositie/informatie. Dat is oneerlijk.**
- **Dat scheidt een precedent.**
- **De ene ambtenaar is de andere niet.**
- **Gelijke monniken, gelijke kappen.**

Project Invoering Omgevingswet

Stand van zaken

Project omgevingswet

Een brug naar visie

Samenwerking tussen Langedijk en Heerhugowaard

- ✓ Leren van elkaar, kennis delen
- ✓ Kosten besparen
- ✓ Samen optrekken: 1 einddoel, 1 plan, 2 sporen

Project omgevingswet

Een brug naar visie

Project omgevingswet

Een brug naar visie

Einddoel

Realiseren van de implementatie van de Omgevingswet, zodat beide gemeenten organisatorisch, beleidsmatig en met de juiste middelen operationeel zijn ten tijde van de invoeringsdatum van de Omgevingswet (2021).

Projectonderdelen

- Organisatie
- Beleid
- Informatisering
- Processen

Opdracht stuurgroep voor 2017

In december 2017 moet de invoering van de Omgevingswet 'in de steigers staan'!

*Houtskoolschets
Omgevingsvisie*

Toekomstvisie

Op hoofdlijnen

Leefomgeving & leefbaarheid

De Omgevingswet vraagt om een cultuuromslag in de beleidsvorming en uitvoering.

sectoraal	➔	integraal
controle	➔	vertrouwen
inspraak	➔	participatie en co-creatie

Inspiratiebijeenkomsten, bepalen ambitie, werkateliers, meedenkgroep

Websites in de lucht

Nieuwsbrieven

 Heerhugowaard
Stad van kansen

Omgevingsvisie

Onlangs startte de gemeente Heerhugowaard met het ontwikkelen van een Omgevingsvisie. Deze visie beschrijft de gewenste toekomst van de woon-, werk- en leefomgeving in onze gemeente. Het gemeentebestuur wil deze visie samen maken met bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties.

Website [gemeente Heerhugowaard](#)

Omgevingsvisie   **Proces en Planning**   **Denk mee**   **Nieuws**

 gemeente Langedijk

Omgevingsvisie

Onlangs startte de gemeente Langedijk met het ontwikkelen van een Omgevingsvisie. Deze visie beschrijft de gewenste toekomst van de woon-, werk- en leefomgeving van onze dorpen en het buitengebied. Het gemeentebestuur wil deze visie samen maken met bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties.

Website [gemeente Langedijk](#)

Omgevingsvisie   **Proces en Planning**   **Denk mee**   **Nieuws**

Vragen aan de raadsleden, bewoners en experts

Wat is van grote waarde? Waar is actie nodig? Trends?

Waardenkaart

ID-KAART LANGEDIJK EN HEERHUGOWAARD

1 LANDELIJK DORPS WATERRIJK

- * DENOORD KERKIS (SOCIALE COHEIE)
- * REF. BEELD WETTERDEL (SCHAAL/WATER)
- * DORPSTRAAT LANGEDIJK (LINT) / [2] BOVENWEG (J.T. PANCRAS)
- * LINT MIDDENWEG (OPEN/BEROND)
- * OOSTERDEL WOONGEBIED
- * VOORZIENINGEN LANGEDIJK

2 STEDELIJK DORPS DUURZAAM

- * APPARTEMENTEN + RUTTES
- * HET KASTEELTUUR HORIZONCOLLEGE
- * MOESTUINUITJES
- * CENTRUMVOORZIENINGEN LICHT FOTO
- * CENTRUM WAARD - 0 OP METEER
- * DE VORK
- * HUGO HOPPER

3 GROEN & WATER

- * OOSTERDEL AKKERTUUR
- * BOOMERWAAL + KANO?
- * KLEIMEER VOGELS

4 LEKKER BUITEN

STEDELIJK DORPS DUURZAAM

- * STRANDJE G'AMBACHT
- * PARK VAN LUNA EVENEMENT
- * WAARDER HOUT WANDELEN OF SPELEN
- * DIEPMEER PARK SPELEN

5 DUURZAME LANDBOUW

- * KOOLFOTO
- * GLASFOTO
- * GRASFOTO 2x
- GRAS + NATUUR

6 AAN DE SLAG

- * DAGACTIVITEITEN CENTRUM
- * B'TERRIJN H'WAARD (BRAVILOR)
- * " " L'DINK (AVIATEUR)
- * ZAADVEREDELING

Handwritten notes on the map include: 'duurzame landbouw', 'LD', 'SD', 'groen + water', 'aan de slag', 'celle', 'Schone kerk', and 'grasveld'.

Waarden in het grote geheel

HEERHUGOWAARD EN LANGEDIJK ALS
SCHAKEL TUSSEN DE METROPOLE EN
AMSTERDAM EN CRUDEFORT

WATER EN GROEN
Zone A

- Wat groen is niet meer is blauw
- Tuinkamer in wateromgeving
- Water, groen en vogels
- Kijk de natuur vandaan

LEKKER BIJTEN
Zone B

- Natuurlijk spelen
- Sport en recreatievriendelijk
- Buitenruimte voor jong en oud
- Parken voor jong en oud

KOOIL, GLAS EN GRAS
Zone C

- Zicht op het landschap
- Ruimte voor bedrijvigheid
- Doel in de natuur
- Lucht en ruimte

AAN DE SLAG
Zone D

- Natuur voor bedrijven
- Nieuw met wateromgeving
- Werk voor iedereen
- Plan voor bedrijvigheid

STEDELIJK DORPS DUURZAAM
Zone E

- Conform aan de wetten
- Vernieuwde woonwijken
- Veel openbaarvriendelijk
- Duurzame en groen
- Nieuw in orde met
- Duurzame rust op de markt
- Met verschillende woonwijken

LANDELIJK DORPS WATERLIJK
Zone F

- Diepe verstedelijking
- Met water en het water om de woonwijken
- Diepe bebouwing
- Diepe kennisgebied
- Wakende natuur
- Wakende natuur
- Wakende natuur

WAARDENKAART

Van sectoraal naar integraal → koppelkansen

ACTIES

1. ONTHOEFEN NA VANDAAG IN-2018
 (zorgen u elkaar) Samenwerken 12
 ontmoetingsplekken - voorstellingen 13
 spel & sport - voorstellingen 12
 bewegen en gezondheid
 participatie

2. STEL DAT IK 100 WORD? WAT MAAKT DAT IK HIER WIL BLIJVEN WONEN?
 bewegen en gezondheid 14 Wandel-/fietspaden 12 rolkator proef (1)
 domotica 16 voorstellingen 12 Samen voor elkaar 17
 kleiner wonen 16/19 woonvormen 20
 levensloop 21
 mentaliteit 20

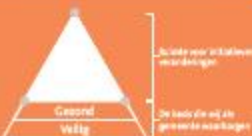
3. RONDKOKEN IN 2027
 mengen met werk bij nieuwbouw en bestaande bouw (18)
 ruimte voor bedrijvigheid (experts) robots
 onderwijs (experts)
 voorzieningen 17

4. WAT LATEN WIJ NA?
 hiftestress 1 cultuurhistorie
 biodiversiteit, ecologie 6
 groene daken, gevels, dorpse leuning 5/8/9
 waterberging 2
 CO2 3

5. BESTUREN DOE JE ZELF
 participatie 15
 vertrouwen in gemeente 22
 zelfbeheer groen 4
 Samenwerking met overheid 17 (en met elkaar)

midden	①	robot +	②	humani	①	vegeta-	④
moes	⑤	zorg	③	tas	②	tie	daken.
	④			downter		daken.	

DE OMGEVINGSVISIE ONTWIKKELEN WIJ SAMEN

• Gemeente / Initiatiefnemers / Omwonenden
in verschillende rollen

De Omgevingswet verandert de wijze waarop gemeenten besluiten nemen over de fysieke leefomgeving. Er worden meer belangen in één keer meegenomen, er is veel afstemming met betrokken partijen in de voorbereiding en we werken vanuit vertrouwen. Dat vraagt ook iets van de houding, cultuur en werkwijze van de betrokkenen. De overheid is niet meer als enige verantwoordelijk. Maar minder overheid, meer samenleving betekent dat de verantwoordelijkheid voor ruimtelijke ontwikkeling meer bij initiatiefnemers en omwonenden komt te liggen. Daarom is het van belang om goed na te denken over de manier waarop besluitvorming wordt voorbereid. Een proceswijzer wordt daarom onderdeel van de Omgevingsvisie. Een stappenplan zodat iedereen van te voren weet waar hij aan toe is en om te helpen besluitvorming beter en sneller voor te bereiden.

Een proceswijzer is ook van belang omdat de Omgevingswet een bredere belangensfeer op gebieds- of projectniveau mogelijk maakt. Als uit deze belangensfeer blijkt dat een ruimtelijke ontwikkeling of innovatie leidt tot betere resultaten kan zelfs van bepaalde normen wordt afgeweken. In sommige gebieden kan bijvoorbeeld worden afgeweken van standaard milieu normen. Soms is stilte een kracht, soms juist de drukte. Natuurlijk altijd met een gezonde en veilige basis.

DE OMGEVINGSVISIE IS JOUW VISIE

Ontmoeten na vandaag
 WAAR GAAN WE ELKAAR STRAKS NOG ONTMOETEN EN WAAR KUNNEN WE ZORGEN VOOR ELKAAR?

Besturen doe je zelf
 DE OVERHEID ZORGT VOOR EEN VEILIGE EN GEZONDE BASIS. DE REST MOETEN WIJ SAMEN DOEN

Rondkomen in 2027
 HOE DELEN WIJ ONZE TIJD IN ALS ONS INKOMEN VERANDERT?

Wat laten we na
 WAT BETEKENEN DE VERANDERINGEN IN DE WERELD VOOR JOU?

Stel dat ik 100 word
 HOE LEVEN WIJ STRAKS ALS WE STEEDS LANGER VITAAL BLIJVEN?

THEMA'S:

BESTUREN DOE JE ZELF
De samenleving verandert en vraagt om een andere houding van de overheid. Rollen veranderen en initiatief van de samenleving wordt steeds belangrijker.

WAT LATEN WE NA
Er moet nog veel gebeuren om de gevolgen van klimaatverandering onder controle te krijgen. Voor een gezondere leefomgeving hebben we iedereen nodig. Ook borging van onze eigen identiteit hoort hier bij.

STEL DAT IK 100 WORD
Steeds meer mensen wonen alleen in een woning. Misschien zijn er andere woonvormen nodig voor jong en oud met bijbehorende voorzieningen.

RONDKOMEN IN 2027
Inkomens veranderen, robots nemen ons werk over. Misschien komt er wel een basisinkomen; dit heeft gevolgen voor bedrijvigheid, onderwijs en voorzieningen.

ONTMOETEN NA VANDAAG
De ruimte is schaars, de wereld verandert en is door de versnachte digitalisering thuis bereikbaar. Ontmoeten wordt steeds belangrijker en wordt anders.

DE OMGEVINGSVISIE IS JOUW VISIE!

Wil je op de hoogte blijven van de laatste ontwikkelingen? Schrijf je in voor onze nieuwsbrief via de websites

www.omgevingsvisie.heerhugowaard.nl

www.omgevingsvisielangedijk.nl

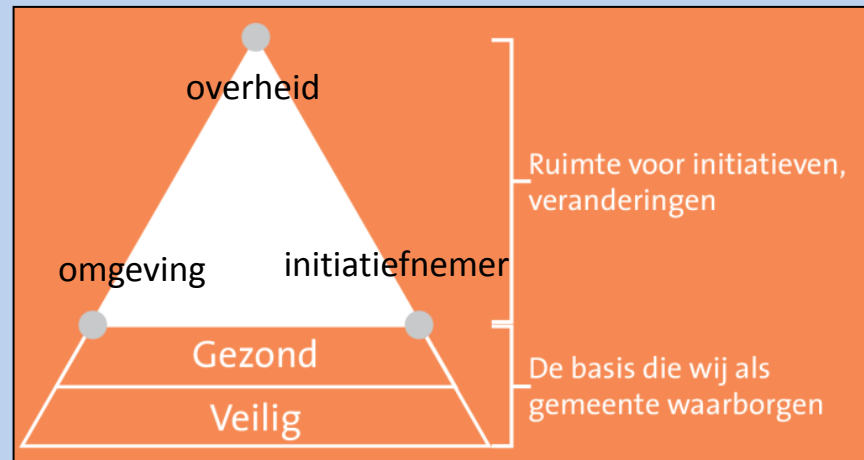

Proceswijzer

PROCESWIJZER:

- + gezond en veilig
- + maatschappelijk draagvlak
- + waarden (huidige waarde)
- + kernopgaven (toekomstige waarde)

Houtskoolschets

- [Video](#)

DE OMGEVINGSVISIE ONTWIKKELEN WIJ SAMEN

Participatie

Hoe willen we gemeentebreed een duurzame relatie met onze inwoners en andere stakeholders aangaan?

Raadsleden in meedenkgroep

- Een raadslid van elke partij.
- Meekijken en meedenken tijdens het proces.
- Bijeenkomsten voorafgaand aan raads- of commissievergaderingen.
- Aanmelden via de griffie.

Handreikingen

Focus

Focus op de verschillen, maar ook op wat er NIET verandert.

Geef aan wat moet en wat kan.

Bedenk informele samenwerkingsvormen.

Maak procesafspraken voordat het over de inhoud gaat.

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

WAT WIL IK

en welk(e) instrument(en) gebruik ik daarvoor?

IK WIL

- Feitelijke informatie over statuten en procedures.
- Achtergrondinformatie.
- Inzage in documenten.

→ INFORMATIEVE / TECHNISCHE VRAGEN ←

Artikel 155, eerste lid Gemeentewet

- Verduidelijking van aanlegprocedures die toe de beweegselheid van het college van B en W behoren.
- Verduidelijking van de besluiten die door het college van B en W zijn genomen.

→ SCHRIFTELIJKE VRAGEN ←

Artikel 155, eerste lid Gemeentewet

- Help bij het verzamelen en verwerken van informatie
- Informatie over het vinden van financiële dekking voor een voorsel of amendement.
- Help bij redactionele vormgeving van vooresies, moties en amendementen.

→ AMBTELIJKE BIJSTAND ←

Artikel 15 Gemeentewet

- Verduidelijking van onderwerpen met een spoedeisend karakter inzake het besuren van de gemeente, waarbij een openbaar belang in het geding is.
- Opmerkend oordeel van het college van B en W over actuele en politiek relevante onderwerpen.

→ MONDELINGE VRAGEN TIJDENS COMMISSIE / RAAD ←

Artikel 155, eerste lid Gemeentewet

- Gevoelens (inhoudelijk, procedureel, politiek) van de raad laten uitspreken over een agendapunt.
- College/Raad daardoor aanzetten tot een handeling.

→ MOTIE ←

- Gevoelens (inhoudelijk, procedureel, politiek) van de raad laten uitspreken, waarbij het onderwerp niet op de agenda staat.
- College/Raad daardoor aanzetten tot een handeling.

→ MOTIE ← OVER EEN NIET OP DE AGENDA OPGENOMEN ONDERWERP (*niet weerd aan de orde van de dag*)

- Wijziging op een voorgesteld besluit, verordening, plan en/of beleidsnota.

→ AMENDEMENT ←

Artikel 147^b Gemeentewet

- Zelf een voorsel doen voor nieuw beleid, aanpassing van kades of een verordening.

→ INITIATIEFVOORSTEL ←

Artikel 147^b Gemeentewet

- Onderwaging van het college van B en W over politiek (over) gevoelige onderwerpen.

→ INTERPELLATIE ←

Artikel 155, tweede lid Gemeentewet

- Onderzoek laten doen naar het uitgevoerde beleid van het college van B en W.

→ RECHT VAN ONDERZOEK ←

Artikel 155^b 255^a Gemeentewet

- Het college van B en W machtigen om financiële uitgaven te doen en inkomsten te verwerven.

→ BUDGETRECHT ←

Artikel 169 Gemeentewet

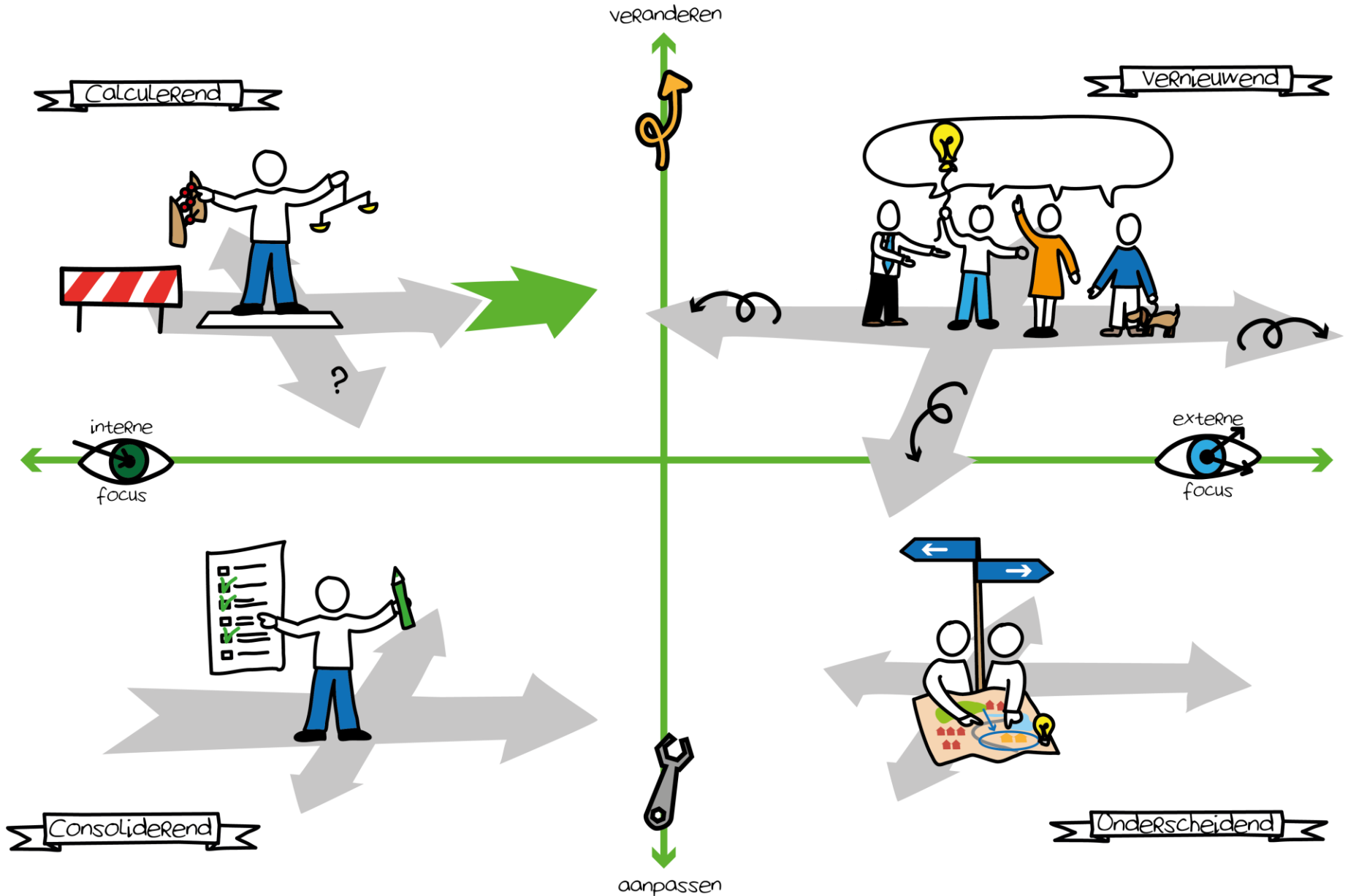

Sturende rol van de raad

INVOERINGSTRATEGIEËN

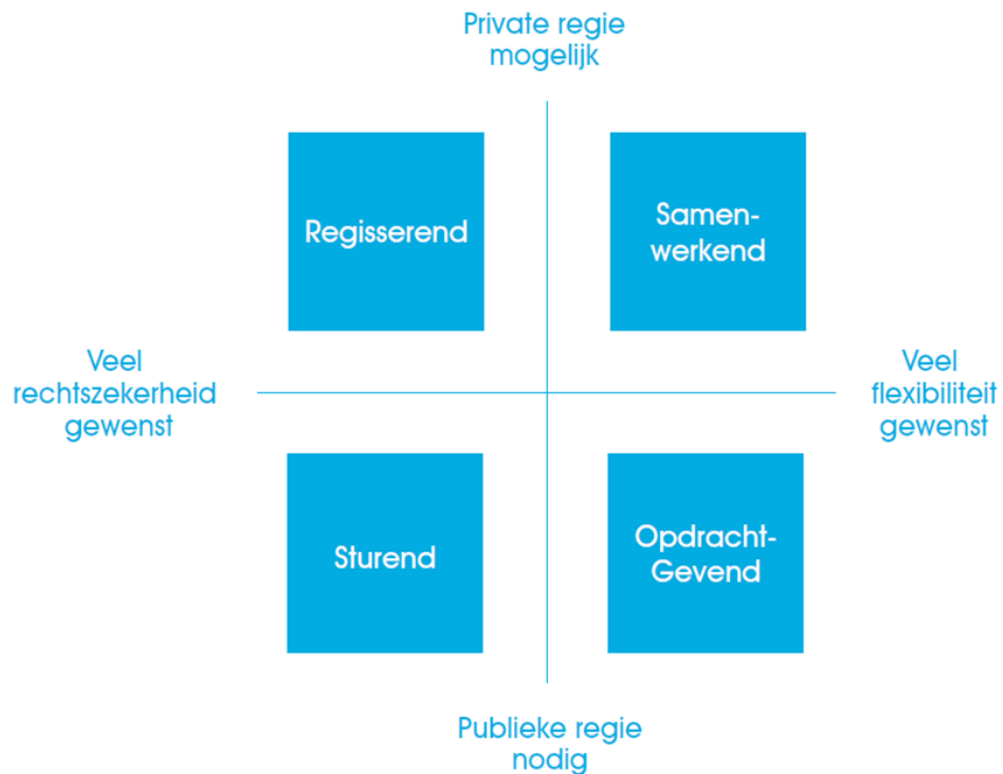
Hoe kijken mensen naar de veranderopgaven van de Omgevingswet en wat gaan ze doen om die te realiseren?

Omgevingswet: oefenen!

Meer informatie

www.vng.nl/raadsleden

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

www.omgevingswetportaal.nl/

Voor vragen:

Pascale Georgopoulou (06 220 332 94)